

דבר-תורה: רעיונות קצרים, משלים וסיפורים לפרשיות השבוע, מועדים ואירועים שונים

שלוקטו ונאספו לאוצרו של הרב שלמה הלוי שליט"א

פרשת במדבר - שבועות

הקשר שבין המדבר לתורה

בסייעתא דשמיא פותחים אנו את הספר הרביעי מתוך חמשת חומשי התורה - במדבר הנקרא גם: "חומש הפקודים". שם הספר נקרא על שם הפרשה הראשונה, הנפתחת בפסוק: "וידבר ה' אל משה במדבר סיני...". הספר מתאר את התמודדויות של בני ישראל במדבר סיני עד הגעתם לארץ ישראל. כהכנה לדרך הארוכה, מנה אותם משה, סידרם לפי שבטים, לפי דגלים, ולפי מחנות.

לעולם תיקרא פרשת במדבר בסמוך ממש לחג השבועות. כפי המובא בשו"ע: "ולעולם קורין פרשת במדבר סיני קודם עצרת" (או"ח, סי' תכ"ח, ס"ד). אם כך מחייב הדבר קשר בין הפרשה לבין החג. שם הספר, ושם הפרשה "במדבר", נובע מן הדבר שהתורה מדגישה: "וידבר ה' אל משה במדבר סיני", למרות שברור שכל הדברות דיבר ה' עם משה במדבר. בא הדבר לרמז על הקשר בין המדבר לתורה. דרשו חז"ל: "בשלשה דברים ניתנה תורה: במדבר, ובאש, ובמים. מה אלו חנם לכל באי העולם, אף אלו חנם לכל באי העולם" (מכילתא, פר' יתרו, פר' ה'). דהיינו, שאדם המפקיר את עצמו על דברי תורה, ומשים "עצמו כמדבר זה שהכל דשין בו, תלמודו מתקיים בידו. ואם לאו אין תלמודו מתקיים בידו" (ערכין, נד.).

חז"ל מדגישים תכונה נוספת שיש להליכה של בני ישראל במדבר לקבלת התורה: עם ישראל הלך בביטחון גמור בהקב"ה שידאג להם למזון ומים ובתקווה להגיע אל הארץ. המשמעות של הביטחון והאמונה הזו היא אבן דרך ללומד המתחיל, אם ילמד לשם שמים מבלי דאגה שאולי לא יצליח הרי שתלמודו מובטח בידו... וכשם שהגיעו ישראל לארץ עד שהקב"ה אומר: "כה אכיר יהוה זכרתי ל) חסד נעוריק אהבת כלולתיך לכתך אכזרי במדבר בארץ לא זרועה" (ירמיה ב,ב) כך אותו אדם היגע בתורה ללא "חישובים" אלא לומד כי זו הדרך שה' רוצה הרי שה' זוכרו ומובטח שיגיע אף הוא אל היעד הנכסף ודברי התורה יאירו לו...

זאת ועוד הניווט במדבר השומם אינו מצריך כוח גופני אלא חכמה ותבונה, כך גם התורה כפי שנאמר: "ושמרתם ועשיתם כי הוא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים, אשר ישמעון את כל החוקים האלה ואמרו רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה" (דברים, ד', ו').

על חכמת היהודי אל מול הגוי מספרים בתור מליצה: על יהודי שנסע ברכבת, ואכל דגים מלוחים. חתך את ראשי הדג, עטפם בחתיכת נייר כדי לזורקם. ראה אותו גוי אחד, ושאל אותו לפשר מעשיו: "מה אתה עושה עם ראשי הדג?" היהודי החליט להתל בו וענה: "זה לא כל כך פשוט.. והלא ודאי ידוע לך, שאנחנו היהודים חכמים גדולים וחכמתנו באה לנו כתוצאה מאכילת ראשי הדג...". שאל הגוי: אם כך אתה מוכרח למכור לי אותם?" אמר לו היהודי: בבקשה, רק אם תיתן לי מאה דולר לכל ראש". שמח הגוי על המציאה וקנה את כל ראשי הדג, והחל לאכול ראש דג אחד, בעוד עצמות הדג בין שיניו. פנה הגוי אל איש שיחו ואמר לו: איזה טיפיש אני. במקום לקנות ממך ראש דג במאה דולר, יכולתי לקנות אצל הדייג דג שלם בעשרה דולר!" ענה לו היהודי: "אהה..אני רואה שזה מתחיל לעבוד... אתה רואה בעצמך שמאכילת ראש הדג התחלת להבין..." יהי רצון שנשכיל להבין לשמוע ללמוד וללמד ויתקיים תלמודינו בידנו...

שבת שלום ומבורך

מצווה לפרסם בעבודה ובבית הכנסת